

Apoteker i København, i Øernes og Jyllands Købstæder og Landdistrikter behandles hver for sig, undersøger han, hvilke Procenter de forskellige Udgiftsposter, Renter, Vareforbrug, Lønninger, Husleje m. v., etc., samt Nettogevinsten udgør af Omsætningsbeløbet. Endvidere undersøges Omsætningens Fordeling paa Haandkøb og Receptur og Anlægskapitalens Forhold til Omsætningen. Oplysningerne om Driftsudgifterne vedrører kun Apotekerne med personligt Privilegium, idet de salgbare Apoteker — hvis samlede Omsætning nærmer sig Halvdelen af Omsætningen for alle Apoteker tilsammen — kun er pligtige at opgive Bruttoindtægten.

Undersøgelsen, der omhandler Aarene 1913 og 1917, danner en noget udførligere Fortsættelse af den i Medicinalkommissionens Betænkning V offentliggjorte Bearbejdelse af de tilsvarende Indberetninger for 1895 og 1907, og der er Grund til at være Forf. taknemlig, fordi han for de nævnte senere Aar har fremdraget og bearbejdet dette udmærkede, men lidet udnyttede Materiale til Oplysning om Apotekernes økonomiske Forhold, et Emne som ogsaa her i Landet kan paa regné betydelig Interesse.

C. Fl. Steenstrup.

ROBERT WEYRAUCH: *Die Technik*. Deutsche Verlagsanstalt. Stuttgart 1922. 280 S.

Medens de økonomiske Love under bestemte Forudsætninger har deres almindelige Gyldighed, maa man huske, at en Del af disse Forudsætninger stadig ændrer sig, ligesom nogle økonomiske Love er opstillet paa Basis af Forudsætninger, der faktisk er forkerte. Økonomien falder i to Dele: 1) i Værdilære, der svarer til Psykologien og 2) i Læren om den økonomiske Mekanik, der svarer til Fysiologien, og hvori vi gennemgaar den materielle Basis for Værdierne, f. Eks. Realkapitalen og dens Sammensætning, Læren om increasing og decreasing return, om Arbejdets Natur og Sammensætning og om Produktionsvilkaarene.

Denne sidste Afdeling er naturligvis stærkt forsømt, fordi den bl. a. forudsætter Kendskab til Teknik. Det er blevet sagt, at Ricardos Jordrentelære vilde være bleven en anden, hvis han havde kendt moderne Agronomi. Postulatet om increasing og decreasing return faar en ganske anden Udform-

Apoteker i København, i Øernes og Jyllands Købstæder og Landdistrikter behandles hver for sig, undersøger han, hvilke Procenter de forskellige Udgiftsposter, Renter, Vareforbrug, Lønninger, Husleje m. v., etc., samt Nettogevinsten udgør af Omsætningsbeløbet. Endvidere undersøges Omsætningens Fordeling paa Haandkøb og Receptur og Anlægskapitalens Forhold til Omsætningen. Oplysningerne om Driftsudgifterne vedrører kun Apotekerne med personligt Privilegium, idet de salgbare Apoteker — hvis samlede Omsætning nærmer sig Halvdelen af Omsætningen for alle Apoteker tilsammen — kun er pligtige at opgive Bruttoindtægten.

Undersøgelsen, der omhandler Aarene 1913 og 1917, danner en noget udførligere Fortsættelse af den i Medicinalkommissionens Betænkning V offentliggjorte Bearbejdelse af de tilsvarende Indberetninger for 1895 og 1907, og der er Grund til at være Forf. taknemlig, fordi han for de nævnte senere Aar har fremdraget og bearbejdet dette udmærkede, men lidet udnyttede Materiale til Oplysning om Apotekernes økonomiske Forhold, et Emne som ogsaa her i Landet kan paa regné betydelig Interesse.

C. Fl. Steenstrup.

ROBERT WEYRAUCH: *Die Technik*. Deutsche Verlagsanstalt. Stuttgart 1922. 280 S.

Medens de økonomiske Love under bestemte Forudsætninger har deres almindelige Gyldighed, maa man huske, at en Del af disse Forudsætninger stadig ændrer sig, ligesom nogle økonomiske Love er opstillet paa Basis af Forudsætninger, der faktisk er forkerte. Økonomien falder i to Dele: 1) i Værdilære, der svarer til Psykologien og 2) i Læren om den økonomiske Mekanik, der svarer til Fysiologien, og hvori vi gennemgaar den materielle Basis for Værdierne, f. Eks. Realkapitalen og dens Sammensætning, Læren om increasing og decreasing return, om Arbejdets Natur og Sammensætning og om Produktionsvilkaarene.

Denne sidste Afdeling er naturligvis stærkt forsømt, fordi den bl. a. forudsætter Kendskab til Teknik. Det er blevet sagt, at Ricardos Jordrentelære vilde være bleven en anden, hvis han havde kendt moderne Agronomi. Postulatet om increasing og decreasing return faar en ganske anden Udform-

ning, naar man har vort Aarhundredes Erfaring in mente; kort sagt, skal Økonomien hæves ud over det skolastiske Stadium, maa den forbindes med Kendskab til den Teknik, vi anvender.

Dr. Weyrauch har forsøgt at give en Bog, hvori Økonomi og Teknik forbindes og deres Vekselvirkning paavises. Han undersøger Teknikens Historie og Arbejdets Udvikling under den skiftende Teknik, analyserer Teknikens Begreb, Midler og Maal, opstiller, hvorledes det saakaldte økonomiske Princip indenfor Tekniken og hvorledes denne igen ændrer Arbejdsbetingelserne. Ved et Eksempel fra en Række Maskiner viser han, hvor mange Arbejdere der til de forskellige Tider skal til for at lave samme Vare, men opstiller ogsaa overfor Optimisterne Paastanden om, at det ikke er paa alle Gebeter, at vi har forøget vor Produktivitet til det hundreddobbelte, men paa altfor mange Punkter ikke engang til det dobbelte. Man lærer i Bogen, hvorledes vi stadig forsøger at forøge Virkegraden af Maskinerne, hvorledes vi gennemfører Regelen om, at en Vare ikke skal veje mere end højst nødvendig, man faar noget at vide om Materialprøver, om hvorledes Arbejdsdeling virkelig ser ud.

Man faar en god Definition af Forskellen mellem Haandværk og Industri, naar Forf. hævder, at Haandværkets Arbejdsmetode er Resultatet af mange Generationers tilfældige Erfaringer og derfor konservativ, medens Industriens er Resultatet af videnskabelig Efterforskning og Eksperimentering og derfor revolutionær.

Bogen slutter med en Række mindre værdifulde Afhandlinger om Forholdet mellem Teknik og de forskellige Videnskaber samt Kunst; sidste Kapitel er igen værd at læse: Forholdet mellem Teknik og Kultur, hvor Forf. siger, at et Folks Kultur er afhængig af den Maade, hvorpaa det forstaar at anvende Civilisationens Goder til sin intellektuelle Forædlelse. Han indrømmer, at Kultur er mulig uden udviklet Teknik, men han mener ganske vist, at til Kultur hører der Behov. For at Tekniken skulde blive til virkelig Rod for en Kulturudvikling, maatte vor Tids tekniske Livsstrøm forene sig med den intellektuelle og etiske Kulturfunktion; vor Tids Teknik staar paa den mekaniske Naturopfattelses Grund. Forf. kommer dog til det Resultat, at Teknik er Vejen til Kultur, selv om den ikke falder sammen med denne.

En Række Skemaer ledsager Bogen, hvori Forf. paa de forskelligste Omraader af Produktionen giver Teknikens Udvikling, paa samme Maade som man laver Kongerækker.

For Økonomer anbefales Bogen særlig: Uden Kendskab til moderne Teknik vil vor Lære om Produktionens Betingelser blive falsk, hvor rigtigt og logisk man end forsøger at tænke.

Dr. L. V. Birck.

JULIUS HIRSCH: Die deutsche Währungsfrage. 92 S. Gustav Fischer. Jena 1924.

Grundlaget for dette Skrift er et Foredrag holdt i den videnskabelige Klub i Kieler-Institutet für Weltwirtschaft und Seeverkehr, og Skriftet er Nr. 9 i Rækken af disse Foredragsafhandlinger. Paa sin knappe Plads giver det — med de officielle Dokumenter som Bilag — en overordentlig instruktiv Redegørelse for hvad der hændte Marken fra 1920 til og med Rentebanken. To Ting bliver mere end andre tilbage i ens Erindring: Rigsbankens Uvilje til at stabilisere Marken saa længe Handelsbalancen var ugunstig, og den Diskontopolitik, der „for at skaane Erhvervslivet“, muliggør det — som Forf. viser det — for en Mand, der laaner Mark hos Rigsbanken paa 3 Maaneder og derfor f. Eks. $\frac{1}{1}$ 1922 køber 100000 \$, i Løbet af Tiden til $\frac{30}{5}$ 1923 at have tjent 346496 \$, alene ved en stadig Gentagelse af denne Laaneforretning.

Forf., der er „Staatssekretær z. D.“ og som saadan har staaet Begivenhederne nær, synes endnu under Indtrykket af den uhyre Nervebelastning, Markfaldet maa have været. Der kommer derved over hans Stil, saa klar og mandig den iøvrigt er, en Skælven, som uvilkaarligt griber Læseren af disse korte Kapitler om et Sammenbrud, hvis Mage, alt taget i Betragtning, ikke er set, og som — det viser Rentebankordningen — kunde have været undgaaet, hvis ikke Praktikerne havde løbsk med Handelsbalance-Teorien mellem Tænderne og Rigsbanken holdt en Diskonto, der „for at skaane Erhvervslivet“ bragte store Dele af det tyske Folk til Tiggerstaven.

E. C.